

מחיית עמלק רציפות הלימוד

פתח דבר:

במאמר הנוכחי נעסוק בסוגיית הרציפות בלימוד בחשיבותה ובמעלתה - היינו ללמוד בצורה רציפה ללא הפסקות מיותרות. נציג גם את ההפסד הגדול של ה"עושה תורתו קרעים קרעים" - בלימוד שאינו רציף. כמו כן נעלה עלי גליון עצות מועילות להצליח בענין זה.

עמלק - הגורם ל"חטא העגל" ולכלל הצרות

השפת אמת זצ"ל כותב בכמה מקומות כי עמלק הוא אשר גרם לחטא העגל, והוא האחראי לכל הרעות הכרוכות בו, כך חזרה זוהמתם לאחר מתן תורה, ושוב שלט בהם המוות - כל זאת מפני שעמלק פגע ופגם בהכנה למתן תורה, וכמאמר הכתוב: "אשר קרך בדרך" - היינו באמצע הדרך.

וז"ל השפ"א זצ"ל (פורים תרל"ז): "באמת כל חטא העגל נראה שהיה על ידי עמלק הרשע ימ"ש, שלולי הוא שעירבב את בני ישראל בדרך לא היה שום חטא", עכ"ל.

עמלק - עצר את רצף ההכנה ל"מתן תורה"

בספר הלקח והלבוב (עמ' מב) הרחיב בביאור דבריו הקצרים של השפת אמת זצ"ל: כוונתו היא שעמלק הפסיק את בחינת הרציפות בעבודת ההכנה

פורים דיליה

למתן תורה, וזאת באמצעות ה"אשר קרך", וכך נפסק הרצף של מ"ט ימים של הכנה למתן תורה, וגרם בכך שההכנה לא השפיעה על עם ישראל כראוי.

ולכן, מובן הדבר בפשטות: לולי ביאתו של עמלק לא היה מתרחש חטא העגל, כי חטא זה נגרם מחמת שהיו חסרי הכנה למתן תורה, ואילו ההכנה היתה נעשית בשלימות היה מתקיים בהם הפסוק (תהלים פב, ו): "אני אמרתי אלוקים אתם - ובני עליון כלכם", ופירש רש"י זצ"ל: "כשנתתי לכם את התורה, נתתיה לכם על מנת שאין מלאך המות שולט עוד בכם", ותחת זאת נשארו במצבם: "אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תיפולו" - עקב החטא בו נכשלו. נמצא אפוא כי כל הסבל שסובלים אנו עד היום הזה הוא בעטיו של חטא העגל שכך העולם כולו לא הגיע לתיקון השלם, ויסודו של חטא העגל נעוץ במלחמת עמלק ימ"ש.

מחיית עמלק - באמצעות הרציפות

לקח זה אמור לאלפנו בינה, כי קליפת עמלק היא המבטלת והמונעת את האדם מלעבוד את בוראו ברציפות מתמדת, והיא אשר מכשילה את האדם שיעשה הפסקות בלימודו ובעבודתו. ונמצא אם כן שהדרך שלנו כיום למחות את עמלק ואת השפעתו הרעה במלחמה נגדו היא - להשתדל ולהתאמץ לעבוד את הקב"ה ברציפות, בקביעות, בתמידות וללא כל הפסקים. כך גם הלימוד צריך להיות לימוד רצוף בלי שום הפוגות ככל האפשר.

זוהי הפעולה בה אנו צריכים לנקוט בהילחמנו עם עמלק. זהו סדר העבודה בימים הללו, וזוהי צורת המלחמה נגד עמלק - ללמוד ברציפות בלי הפסקים!

מדוע לא צומחים גדולי תורה?...

מרון הגרי"ש אלישיב זצ"ל נשאל פעם: מדוע בדורנו לא צומחים גדולי תורה?

ענה הגרי"ש זצ"ל: מפני שבדורנו נוהגים להפסיק באמצע הלימוד גם לדברים שאינם נצרכים!

בהזדמנות אחרת השיב: משום שחסר ברציפות בלימוד התורה. ואף שגם בדורנו יש הלומדים י"ב שעות ביממה, אבל ההבדל הוא רב - אכן לומדים י"ב שעות, אבל לדאבונו י"ב שעות הם "לא לומדים"...

כי אלו ההופכים כל "בין הסדרים" - ל"בין הזמנים", אין כל פלא מדוע הם אינם גדלים, מפני שאם ההמשכיות של הלימוד נפגמת גם התורה שנלמדה כבר משפיעה פחות על האדם.

לבנות בנין - ללא הפסק!

וכבר המשילו גדולי ישראל זצ"ל ענין זה בכמה אופנים:

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל נהג לומר: אתם יודעים מפני מה אין אנו רואים הצלחה ברוחניות? אומנם אנו מתעלים הרבה, ובפרק זמן מסוים אנחנו הולכים מדרגה לדרגה, אבל מגיע הרגע בו עוצרים ונחים מן העבודה. יש לדעת כי כך יתכן שנאבד הרבה יותר ממה שהשגנו כבר, ועל כן התרופה שלא להניח הרסן אף לפי שעה - ואז מובטח לנו שנצליח, כי "קובץ על יד ירבה".

והמשיל זאת המשגיח זצ"ל לבניית בנין - אם מניחים לבינה על הקיר ומורידים אותה, שוב מניחים ושוב מורידים - אף פעם לא יבנה בנין. כמו כן אדם הלומד במשך הזמן, ומוריד מעל צווארו הכל ב"בין הזמנים", וכך לאחר כל זמן שהינו מתחזק הוא שוב מוריד, איך יגדל ואיך יבנה את בנין נפשו?

רק אם מניחים ובונים ללא הרף, ואף פעם לא מפרקים - אז קיים סיכוי לבנין...

פורים דיליה

מה אפשר לעשות עם חצי מהשטר?...?

הגרי"ש אלישיב זצ"ל המשיל את ההפסק באמצעו של הלימוד עם המשל
הבא:

ראובן לוח כסף משמעון, וכתב לו על כך שטר. לימים פרע ראובן חצי
מההלואה וביקש משמעון המלוה שיכתוב על גבי השטר שכבר נפרע חצי
מהחוב. לשמעון לא היו נייר ועט, אמר לו הלוח: אם כך תן לי את חציו
של השטר...

שמעון ברוב סכלותו עשה כבקשתו של ראובן, קרע את השטר לשניים
ונתן לו את חציו. מה נשאר לו ביד? חצי שטר שלא ניתן לעשות עימו
דבר.

זו דרכה של תורה - אמר רבינו זצ"ל, מי שמפסיק את לימודו הוא כאילו
קרע חצי מהשטר שהקב"ה נתן לו, מה כבר ניתן לעשות עם שטר קרוע...

המים על האש לא ירתחו לעולם...

בשם המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל אומרים: אם נניח כי זמן הרתחה
של קומקום המים הוא לאחר עשר דקות שהוא עומד על האש, אפילו אם
הקומקום יתחמם אלף פעמים במשך תשע דקות ואז יורידו אותו מהאש
ושוב יחממו תשע דקות ויורידו וחוזר חלילה - המים, לעולם לא יבואו
לרתיחה, כי רתיחה דורשת עשר דקות רצופות בלי הפסקים!...

הוא הדין בנוגע ל"ריתחא דאורייתא", התורה אינה חודרת ומפעפעת
אל לבו של האדם אלא כאשר היא נלמדת ברציפות!

בכדי לשאת עם החבל - עליו להיות ארוך מספיק!

ראיתי עוד בספר בני חיל (עמ' לה) שהמשיל ענין זה ל"חבל" - אם גוזרים
וחותכים ממנו בכמה מקומות. למרות שלא נחסר ממנו מאומה וכל חלקי
החבל נמצאים, עם חבל כזה לא ניתן לקשור ולשאת מאומה.

כמו כן התורה הקדושה היא כמו חבל ארוך - ניתן על ידה למשוך השפעות גדולות ועצומות על הלומד - ובלבד שה"חבל" אינו חתוך בשום מקום.

לאחר שהתבוננתי במשל זה מצאתי בו עומק נפלא: ניקח לדוגמה חבל באורך עשרה מטרים, מן הסתם ניתן לדלות באמצעותו עצמים הנמצאים בתוך האדמה עד לעומק של עשרה מטרים, אך אם נחתוך אותו לעשרה חתיכות, כל מה שנוכל להעלות עמו רק מה שנמצא בעומק של עד מטר אחד - למרות שיש לו חלקי חבל באורך עשרה מטרים.

הלוא ידוע שמכוח התורה ניתן להשיג כל טוב שבעולם בגשמיות וברוחניות, אמנם זאת במידה והלימוד הוא ברציפות גמורה, אך ככל שיש בו יותר הפסקות - באותה מידה יצטמצמו ההשפעות הבאות על ידה.

נתבונן בזה כי הדברים נפלאים!

"הרי הוא זורע ושולח עליהם מים לסוחפן!"

ומפורסמים דברי החזון איש זצ"ל (ע' קובץ אגרות ח"א ג') באגרותיו, שדבריו הם כקילורין לעינים וז"ל: "ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת - הוא קיום התורה האפס וההעדר. הרי הוא זורע ושולח עליהם מים לסחפן. עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק. בלימוד התמידי - הוא סוד הקדושה. וזה שעושה תורתו קרעים קרעים אסף רוח, מן הראוי לחבל תחבולות איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד".

תלמידו הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א הביא את הדברים הללו מרבו החזון"א זצ"ל (ע' ספר בית אב עמ' לט), ושאל על כך: מדוע אכן כך הם פני הדברים, ש"ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת" הוא מאבד גם את התורה שלמד מקודם, לאן נעלם אותו הלימוד!?

אמנם יש להבין זאת על פי משל: אדם הבונה בנין במקום המיועד לכך, מניח אבן על אבן וטיט ביניהם, גם אם יפסיק זמן מה בעבודתו - סוף כל סוף הבית יעמוד על תלו, אבל הבונה במקום סערה ורוח שוטף, ומכל שכן

פורים דיליה

הבונה בתוך המים ממש - אם יניח אבן ואז יסיר את ידו, האבן הראשונה כבר נשטפה בזרם המים והגשם וכבר אין לו על מה להניח את האבן הבאה. ואין עצה ואין תבונה אלא לבלתי הסר ידו עד שיגמור את מלאכת בנין החומה והבית כך יוכל לעמוד נגד סערת השטפון, ובתוכו ימצא משכנו.

זו כוונת מרן זצ"ל - "הרי הוא זורע ושולח עליהם מים לסחפן"!

כך גם מי שאינו לומד ברציפות - גם מה שלמד כבר לא יעמוד לו בתוך ים השיטפון של התאוות והמידות הרעות בהם אדם שטוף, והרי הוא כ"מי שאסף רוח", אשר נדמה לו שהינו מכניס וצובר עוד ועוד רוח, אבל האמת היא שאין הוא מכניס מאומה...

זוהי חשיבות הרציפות!

כפי המשך הרציפות - כך יתגבר העונג בלימוד התורה

כדאי מאוד להביא כאן דברים נוספים מפיו של החזו"א זצ"ל בענין רציפות התורה (ע' ספר מעשה איש ח"ד), והדברים נפלאים ומאירים ממש:

"מתיקות התורה ונעימותה - כמה עצומים המה, אך בכדי להרגיש זאת יש צורך בשקידה בתורה של **שלוש או ארבע שעות** ברציפות ללא שום הפסק, בלי זאת אי אפשר אפילו לצייר בלב מה עוצם העונג הרוחני הלזה, קל וחומר אחרי "**חמש שעות**", בכמה רוממות חש הלומד, הכיצד אפשר למי שיש בו היכולת, להפסיק את הרציפות ולאבד בידים נועם שכזה!?"

ממשיך החזו"א זצ"ל ואומר: "אחרי **שש שעות**" של לימוד - שוכח האדם מכל העולם וענייניו, ומתדבק בדברים רוחניים. כעבור "**שבע שעות**" - הוא מרגיש קירבה להקב"ה ואין לו מהנאות העולם כלום, וכל כולו מלא שמחה. לאחר "**שמונה שעות**" - כבר לא נופלת בלבו מחשבה על תאוות חומריות, וכל כולו משתוקק לאלוקיו. כשעברו "**תשע שעות**" - נעשה כולו קודש למעלה למעלה. בתום "**עשר שעות**" - עין לא ראתה, אין לשער ואין לתאר, אין מילים לבטא את מצבו ורגשותיו".

הרי לנו כמה נפלא ומתוק הוא הלימוד ברציפות, וככל שמרבים בה -
כך מוסיפים בהרגשת העונג בלימוד התורה!

הלימוד ברציפות מכפיל את ערכו בכפל כפלים!

ידוע פירושו של המאירי זצ"ל על הפסוק במשלי (ה, לד) - "אשרי אדם
שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום":

יש הבדל מהותי בין לימוד התורה לשאר מלאכות. כי בנוהג שבעולם
בשאר מלאכות, אם יעשה אדם מלאכה הנמשכת על פני עשרה ימים, ובכל
יום יעשה ממנה עשירית - בתום התקופה הוא יסיים את המלאכה.

אבל בתורה אין הדבר כן, מי שלומד שעה ופוסק ממשנתו לדברים
בטלים, ושוב חוזר ללמוד שעה ושוב פוסק - הוא לא ילמד בשעה הראשונה
עשירית ממה שהינו אמור ללמוד אלא פחות מכך, ובסוף היום הוא לא
יספיק ללמוד אפילו לפי החלק היחסי של השעות שהוא צבר מפני השכחה
שתלוט בו, רק לאחר שישקוד על דלתות התורה וישמור מזוזות פתחיה
ללא הפסקה - כל שעת לימוד נוספת מכפילה ומשלשת את עצמה, כך אט
אט הוא ימצא את נתיב החכמה סלול לפניו.

במילים אחרות: כאשר לומדים ברציפות - השעה הראשונה אינה נחשבת
יותר משעה, השעה השנייה כבר מוערכת כשעתיים, השעה השלישית
חשובה כארבע שעות לימוד, ולשעה הרביעית מסוגלות של שמונה שעות,
וכן הלאה.

לפי החשבון האמור הלומד ברציפות, כגון שלמד עשר שעות, נחשב
כאילו למד מאות שעות!

בקשתו ה"צנועה" של ממציא "שחמט"

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (נפש שמשון התורה וקניניה עמ' קנה) המשיל
זאת לאגדה סביב ממציא משחק ה"שחמט".

פורים דיליה

ידוע כי המשחק הומצא על ידי חכם אחד לבקשת מלכו. המשחק נשא חן מאוד בעיני המלך והוא ביקש לתת לו את שכרו. אמר החכם יש לי "בקשה פעוטה":

"מבקש אני מאדוני המלך, כי על טבלת השחמט - בה ששים וארבע משבצות, יניחו גרעין חיטה אחד על המשבצת הראשונה, ובמשבצת השנייה יכפילו את הכמות ויניחו שתיים. במשבצת השלישית ארבע, וכן על זה הדרך, שמונה, שש עשרה, שלושים ושתים וכו', זאת כל מה שאני מבקש".

ברגע הראשון המלך צחק לשמע הבקשה, אך כשהחל לערוך את החשבון, התברר לו שאין די חיטה בכל המדינה בכדי למלא את בקשת החכם! הרי אם נכפיל גרעין חיטה אחד שוב ושוב - ששים וארבע פעמים, נגיע למיליארדי מיליארדים של גרעיני חיטה!

אלו דברי המאירי זצ"ל - כאשר אנו מתפלאים כיצד צמחו אותם ענקים בקומתם - הרעק"א זצ"ל, החת"ס זצ"ל, החפץ חיים זצ"ל, החזו"א זצ"ל וכיצד הרקיעו שחקים בעומק הבנתם וברוחב ידיעתם, עלינו לדעת כי ההסבר לכך הוא - "הם למדו מליוני שעות"! באמצעות הרציפות של הלימוד, בעוד אנו למדים רק שעות ספורות...

"יקרה היא מפנינים" - מה הדמיון?...

על פי יסוד זה אפשר לפרש את הפסוק במשלי (ג, טו): "יקרה היא מפנינים", הרי יש לתמוה כיצד אפשר להשוות את התורה היקרה אשר חשובה יותר מכל דבר בעולם, לחומר דומם - "פנינים"...

וכי מה נחשבים הפנינים לעומת גודל ערכה העצום והנורא של תורתנו הקדושה?

אולם ההסבר בזה הוא כפי שכבר אמר בזה החפץ חיים זצ"ל: ערך הפנינים עולה כפלי כפליים לפי רוב משקלם - אם דרך משל גרם אחד

עולה עשרה רובל כסף, הרי ששתי גרם אינם שווים רק עשרים רובל כסף, אלא מחירם עולה עשרת מונים, וכן על זה הדרך.

כך גם בלימוד התורה הקדושה, ערך השעה הראשונה לא מתקרב לערכה של השעה הנוספת!

"אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד!"

על פי נתיב דרכנו ביאר הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל את דברי הגמרא במסכת חגיגה (דף ט:) על הפסוק (מלאכי ג, יח): "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו".

הגמרא מתקשה: "היינו צדיק היינו עובד אלוקים, היינו רשע היינו אשר לא עבדו, אלא שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד". על כך מסיקה הגמרא: "ומשום חד זימנא קרי ליה לא עבדו?" ומתרצת: "אין" - כן!

התמיהה מפורסמת, מדוע זה שלמד מאה פעמים - לא פחות! נחשב ל"מי שלא עבדו" - כאילו מעולם לא עבד את האלוקים, ואילו מי שלמד מאה ואחד פעמים היינו צדיק היינו עובד אלוקים, הלוא מדובר בלימוד אחד נוסף?...?

אמנם לפי מה שנתבאר יש לומר כי הפעם הנוספת - הרצף הלזה של הלימוד, מעמידו בדרגה גבוהה עד שיחסית לחבירו שלא המשיך ללמוד, אלא נעצר - הוא דומה כאילו לא עבדו!

מי שנתחייב מיתה לשמים - יגביר את רציפות התורה!

בדרך זו ניתן לבאר את דברי המדרש (ילקוט שמעוני משלי פ"ג רמז תתקלה): "ר' הונא אמר: נכשל אדם בעבירה שהוא חייב בה מיתה בידי שמים, מה יעשה ויחיה? יעסוק בתורה, אם היה רגיל לקרות דף אחד - יקרא שני דפין, לשנות פרק אחד - ישנה שני פרקים.

פורים דיליה

ויש לתמוה אם אכן זהו התיקון - "להכפיל" את לימודו, מה יעשה אדם שרגיל היה ללמוד שתיים עשרה שעות ביממה, ועבר עבירה שנתחייב עליה מיתה בידי שמים, כיצד יתכפר לו, וכי יכול הינו ללמוד עשרים וארבע שעות ביממה?...

ותירץ הגאון רבי אליהו לבין שליט"א, כי לפי הנתבאר לא קשה מידי, מפני שכאשר הלימוד הוא ברציפות וללא כל הפסקה, כל שעה בודדת הנוספת ללימודו - "חשבון" השעות נכפל שוב ושוב, ועל כן התיקון לבעלי העבירה - להכפיל את ערך לימודם על ידי לימוד תורה ללא הפסקות!

הפסקה לצורך - אינה פוגמת ברציפות

ראוי להדגיש: הפסקה לצורך הכרחי אינה פוגמת במעלת הרציפות, רק כאשר ההפסקה היא מיותרת היא פוגמת ומפסיקה את הרציפות.

ראיה לכך יש להביא מהמסופר בגמרא במסכת שבת (דף ל): כאשר נודע לדוד המלך ע"ה שזמנו למות ביום השבת, הקדיש מאותו יום את כל השבתות ללימוד התורה, בכדי שמלאך המות לא יוכל להתקרב אליו, שהרי "תורה מגנא ומצלא".

כשהגיע זמנו להפטר מן העולם, מלאך המות בא ליטול את נשמתו, אך לא היה יכול לבצע את תפקידו כי דוד המלך ע"ה לא הפסיק לרגע מלימודו.

אמר מלאך המות, מה אעשה? נכנס לגן שמאחורי ביתו ונענע את העצים עד שעשו קול רעש גדול, יצא דוד המלך ע"ה לראות מה פשר הרעש, ואז נפל מהמדרגות ונפטר לבית עולמו.

שאל על כך מרן החפץ חיים זצ"ל: לשם מה הוצרך מלאך המות לכל ההמולה, הרי דוד המלך ע"ה בוודאי אכל ביום השבת את סעודת השבת, ומן הסתם אף ישן מעט בכדי לקיים מצוה מדברי קבלה - "וקראת לשבת עונג", ואם כן מדוע לא ניצל השטן את אותם הרגעים שבהם לא עסק בתורה?

אלא הביאור הוא: דוד המלך ע"ה דבק בתורה ללא הרף, ולכן גם כשאכל מן הסתם חשב בדברי תורה, וגם אם בכל זאת היו רגעים שלא התאפשר לו לדבוק בלימודו - אין הדבר נחשב להפסק כלל, וגם אז התורה הגנה עליו!

רק כאשר מתנתקים מהתורה ומתבטלים הימנה ללא צורך, נחשב הדבר להפסק!

"עמד לכתף" - לא מיקרי הפסקה!

וראיתי שהמשגיח הגאון רבי יצחק ירוחם בורודיאנסקי שליט"א (שיח יצחק עמ' קצח) הביא ראיה נוספת ליסוד האמור:

ממבואר בגמרא במסכת שבת (דף ה:) לענין "עקירה והנחה" במלאכת ההוצאה, שהנחה שייכת רק ב"עמד לפוש", מה שאין כן אם "עמד לכתף" - אם נאלץ לעצור מהליכתו בכדי לסדר את המשא שעליו, כיון שעמידתו היא רק לצורך המשך ההליכה - לא מיקרי הפסקה.

קדושה גדולה ונוראה שורה על הלימוד ברצף!

ועלינו לדעת כי הלימוד ברציפות, הוא במדרגה שונה לגמרי מהלימוד באופן של "קרעים קרעים".

נצטט מדברי החפץ חיים זצ"ל (ספר שמירת הלשון שער התורה פ"ג) בזה: "על כן צריך להזהר עד מאוד שלא לבטל את הקביעות אפילו יום אחד... כי אם הקביעות אינה בתמידות - אין רוח הקדושה שורה כל כך על הלימוד ההוא, מה שאין כן אם הקביעות שלו הוא בתמידות, קדושה גדולה ונוראה שורה על כל לימוד ולימוד".

שתים עשרה ועוד שתים עשרה אינם עשרים וארבע!

לעצם היסוד שנתבאר, שללימוד ברציפות יש כח השפעה עצום עד למאוד, ולא הרי לימוד זה כלימוד מלא הפסקות, מצינו כמה ראיות מתוך דברי חז"ל, ונביא את חלקם.

פורים דיליה

הגמרא במסכת כתובות (דף סג.) מספרת על רבי עקיבא שבא לביתו לאחר שתיים עשרה שנות לימוד בהם נעדר מהבית, וטרם היכנסו שמע את אשתו משיבה לזקן אחד שעמד מאחורי הדלת, כי לו היה מציית לקולה הייתה אומרת לו לשהות עוד י"ב שנים בבית המדרש. כאשר שמע זאת רבי עקיבא - חזר מיד לתלמודו ולא נכנס לביתו אפילו לרגע קט.

רבים תמהו על הנהגה זו, מה עם "בין אדם לחבירו"? מדוע לא נכנס לרגע אחד לדרוש בשלום אשתו הצדקנית ולשמחה? הרי הוא כבר שם מאחורי הדלת, ולאחר זמן קצר יכול הוא לשוב אל בית המדרש...

התירוץ הוא, נהג לומר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: רבי עקיבא ידע כי בלימוד תורה, שתיים עשרה ועוד שתיים עשרה אינו שווה ערך לעשרים וארבע, והחילוק ביניהם - אין לתאר ואין לשער!

כיון שהכיר רבי עקיבא בהפסד הגדול אפילו בהפסק קל שכזה, על כן הכריע בדעתו באותו הרגע לשוב על עקבותיו לבית המדרש, ופשוט היה לו שגם אשתו מסכימה לכך בלב שלם.

חשוב לדעת שרק בדרך הזו גדלים ומצליחים בתורה!

"כפלח הרמון רקתך" - מדוע הם ריקנין?

ראיתי אמירה נפלאה בשם המשגיח הגאון רבי גדליה אייזמן זצ"ל:

איתא בשיר השירים (ד, ג): "כפלח הרמון רקתך", ודרשו חז"ל במסכת ברכות (דף נז.) "מאי רקתך? אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון". נשאלת השאלה - אם אלו הם הריקנין, הכיצד נגדיר את הצדיקים והשלימים...

אולם האמת היא, אמנם הריקנין מלאים מצוות כרמון, אבל חסרה להם הרציפות בקיום המצוות, לכן גם המצוות שהם מקיימים אינם נעשים לחלק ממהותם ונשארים הם ריקנים בתוך תוכם. וזה הרמז לרמון דוקא, שכל גרגיר וגרגיר בו עומד בפני עצמו.

לעומת זאת הצדיקים והשלימים המקיימים מצוות באופן קבוע ורציף - המצוות נעשות לחלק מעצמותם.

"ואברהם זקן - בא בימים"

והוא אשר כתוב אצל אברהם אבינו ע"ה (בראשית כד, א): "ואברהם זקן בא בימים" - היינו שכל ימיו היו חלק ממהותו - כל יום וקנינו, כל יום והשגותיו. וזאת על ידי שכל יום בחיי אברהם אבינו ע"ה נוסף על היום שקדם לו, וכך הגיע למה שהגיע.

וכן כתוב בשרה אמנו ע"ה: "שני חיי שרה" (בראשית כג, א). ופירש"י זצ"ל: "כולן שוין לטובה". הכוונה היא - אומר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: "כולן" - יחד בלא שום הפסק, כל רגע היה קודש לעבודת ה', עד שכך זכתה להגיע למדרגת נבואה גדולה יותר מאברהם אבינו ע"ה (עיין בראשית רבה חיי שרה פ"א).

"מימי" - כל ימי מאז ומעולם!

עוד הוסיף המשגיח הגאון רבי גדליה אייזמן זצ"ל (ספר פרי גידולים עמ' רמב): מצינו במסכת מגילה (דף כח.). שנשאלו כמה תנאים ואמוראים היאך זכו לאריכות ימים, וכל אחד מהם סיפר איזו הנהגה טובה מסוימת שבה נהג אשר היא גרמה לאריכות ימיו, לדוגמא: ר' נחוניא בן הקנה אמר: "מימי לא נתכבדתי בקלון חברי", וכן הלאה. אך המכנה המשותף בין כולם, שהזכירו את התיבה: "מימי" - כלומר כל ימי מאז ומעולם.

מה שמלמדנו כי הדרך היחידה לזכות לסגולתה של כל מעלה רוחנית באשר היא - הינה הרציפות!

"דומה כמי שלא קרא ק"ש מעולם!"

עתה נעסוק בגודל ההפסד של מי שעושה תורתו קרעים קרעים, הנהגה זו גורמת לאדם להרגיש חוסר סיפוק בלימודו ובעבודתו, והיא משפיעה עליו להחמיץ כל מעלה ודרגה בתורה.

פורים דיליה

הגמרא במסכת ברכות (דף סג:) אומרת: "אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו, תדע: שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית, וערב אחד אינו קורא - דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם". וצריך ביאור מדוע נחשב כאילו לא קרא ק"ש מעולם?

הסביר בזה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: אם אדם ממשיך באופן עקבי כל ימיו באותו מהלך של עבודה, הרי יש לו דבר שלם, אבל אם החסיר אפילו פעם אחת, בזה הפך את צורת כל העבודה לשונה לחלוטין, ויחסית לדרגה הגבוהה של עבודה בשלמות ורציפות, הרי זה כאילו לא קרא מעולם!

כעין זה המשיל המגיד מדובנא זצ"ל: כאשר ממנים שומרים מחוץ לחומה על מנת שיתריעו על אויב המתקרב, מעמידים כל אחד מהם במרחק מה מרעהו, כך אם יזהו איום מתקרב, יעבירו האחד לשני את הידיעה עד שתגיע לאוזני המפקדים, אך אם אחד מהם נעדר ממקומו - נפסקה כל השרשרת, ושוב אין תועלת בכל השאר...

בהיסח הדעת קל - האדם "שורף" את כל מה שהשיג!

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל המחיש פעם את ההרס הנורא שגורם הפסק או היסח הדעת אחד בזמן הלימוד:

ידוע המעשה המובא בגמרא במסכת עירובין (דף נד:) ברבי פרידא שהיה שונה עם תלמידו ארבע מאות פעם את פרקו עד שנקלטו הדברים בלבו. יום אחד אירע לתלמיד היסח הדעת באמצע הלימוד וכך לא נקלטו הדברים במוחו, והוצרך רבי פרידא לחזור ולשנות עמו מחדש - ארבע מאות פעמים נוספות.

אמר הגר"ח זצ"ל - זוהי הסכנה הנוראה שבדבר, "בהיסח הדעת" אחד האדם "שורף" את כל מה שהשיג בעבר, ועליו ללמוד הכל מחדש, ולעמול שוב בכדי לחזור ולזכות למה שכבר היה לו ביד!

למה נקריית תורה "עוף"?

יש להוכיח כי הרציפות בלימוד היא חלק מהמהות של התורה, שהרי יסוד זה נלמד מהכינוי והשם שדבק בתורה. וכפי שהוכיח בספר בני חיל מדברי הגמרא במסכת ברכות (דף ה.ה):

"אמר רבי שמעון בן לקיש: כל העוסק בתורה - יסורין בדילין הימנו, שנאמר (איוב ה, ז): "ובני רשף יגביהו עוף", ואין "עוף" אלא תורה שנאמר (משלי כג, ה): "התעיף עיניך בו ואיננו". ופרש"י זצ"ל (ד"ה התעיף): "אם תכפול וסגרת עיניך בתורה, היא משתכחת ממך".

כלומר על שם המציאות הזו שאם אדם עוצם את עינו מלהביט בתורה היא משתכחת ממנו - נקראת התורה בשם "עוף", אין זאת אלא שהדבר הוא מעצם המהות של תורה, כל מי שמפסיק באמצע לימודו - התורה בורחת ופורחת ומשתכחת ממנו!

זהו כוחו ההרסני של ההפסק!

את החיזוק שלי אני שואב מהמסמר...

אם נרצה לטכס עצות ותחבולות על מנת להרגיל עצמנו ללימוד התורה ברציפות ובלי הפסקים, יש לדעת כי אין כאן מקום ל"קיצורי דרך", הדבר אינו תלוי בסגולות או בברכות, הדרך היחידה המועילה והבטוחה היא - החלטה חזקה מצד הלומד!

נביא כדוגמא את מה שסיפר הגר"ש אלישיב זצ"ל על עצמו:

ילמדנו רבינו - נשאל על ידי אחד ממקורביו, כיצד מצליחים להגיע לכזו התמסרות והתמדה עצומה חסרת פשרות לתורה?

נענה רבינו זצ"ל ואמר: את החיזוק שלי אני שואב מהמסמר התקוע בקצה השולחן עליו אני יושב ולומד ב"אהל שרה". הנה המסמר הלזה עושה את תפקידו בנאמנות ובשלימות, הוא נשאר תקוע ויציב במקומו

פורים דיליה

ללא כל תזוזה במשך ימים חודשים ושנים. הוא לא אומר לעצמו, בוא ונצא קצת לטייל, מפני שהוא יודע שבאותו הרגע - השולחן יתפרק...

אני לוקח מוסר השכל מהמסמר - לא לצאת אפילו לרגע קט מהלימוד, אלא להיות שקוע בתורה ובעמלה יומם ולילה. אני פונה כל יום למסמר ואומר לו: בוא ונראה מי יזוז קודם אני או אתה... וכשאני רואה שהוא לא זז, גם אני לא זז. כך אני מצליח להשאר צמוד לתורה הקדושה במשך כל הסדרים הקבועים והרצופים!

הקושי הינו רק בהתחלה...

אמנם אל נא נפחד ונדאג שמא הקושי להתרגל לרציפות ימשך ימים רבים, כי האמת היא שהקושי הוא רק בהתחלה ו"כל התחלות קשות", לאחר זמן הדבר נהיה קל ונעים.

ונצטט מדבריו הנפלאים של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (נפש שמשון תורה וקנייניה עמ' קנז), וז"ל:

ישנה עצה נפלאה, והיא תובן על פי משל:

כאשר רצו לבנות חללית שתטוס לחלל, עשו חשבון כמה דלק צריך, אך לפי חשבון המרחק - כפול כמות הדלק הנצרכת כאן לק"מ אחד, הגיעו לכמויות עצומות של דלק שכמעט אין אפשרות לחללית לשאת כמויות כאלו. אלא שאחר כך גילו שכל הקושי הוא רק בשלב הראשון - כאשר החללית בשטח האטמוספירה, בשטח שבו כח המשיכה עדיין קושר אותה לכדור הארץ - אך כאשר היא תתנתק מכח המשיכה לארץ, היא תוכל להמשיך ולטוס עד לירח, עד לשמים!

אותו "פטנט" קיים גם ברוחניות. אדם שואף להגיע עד לרשב"ע ואנשים קופצים וקופצים, שמונים שנה קופצים ונשארים על הארץ, לא מצליחים להמריא. מדוע? כי "ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת הוא קיום התוהו", לכן קופצים וקופצים ונשארים במקום. העצה היא לתת זינוק

אדיר, להתמסר ללימוד בכל העוצמה. עד מתי? עד שחשים שמשתחררים מכח המשיכה, המשיכה לכל השטויות וההבלים, ואכן, המאמץ הראשון הוא הקשה ביותר. אך היסוד הוא - להתנתק מכח המשיכה.

יסוד ההצלחה הוא לקבל החלטה ולהיות נכון לסבול קשיים. מי שעושה זאת יש לו שייכות אחרת לבורא עולם. שייכות של קביעות, של דביקות. ועל שייכות כזאת דיבר המאירי זצ"ל, כאן מתחיל החשבון 1,2,4,8 עד אין סוף.

אינך מוכרח להסתפק בשבעים שמונים שנות חיים, יש ביכולתך לחיות מיליארד שנה! אתה מסוגל להמריא עד כסא הכבוד! עד כאן דבריו המאירים.

נתבונן בנקודות אלה ונתחזק בענין הרציפות, נעשה מאמץ שהעבודת השם והלימוד שלנו יהיו קבועים בלי הפסקים. ובזה נוכל בעזרת ה"ת לעלות מעלה מעלה מעל ומעבר מכוחנו. וכך נוכל לקיים גם בימינו את המצוה של "תמחה את זכר עמלק", כי עמלק רצה להפסיק את הרציפות שלנו בתורה ובמצוות, ולכן על ידי שנתעצם בזה - נוכל להחליש את כוחו, ובזה לקרב את ביאת משיח צדקנו בב"א!

